

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: **A. B. L. B. S.**, zastoupen JUDr. Michalem Vihanem, advokátem se sídlem Školní 2, Teplice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 10. 2007, č. j. 15 Az 718/2003 - 59,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Zástupci žalobce, advokátovi JUDr. Michalu Vihanovi, **se určuje** na odměně za zastupování částka 2400 Kč, která mu bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 8. 10. 2007, č. j. 15 Az 718/2003 - 59, zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační (dále jen „ministerstvo“) ze dne 4. 4. 2003, č. j. OAM-126/VL-11-P17-2003, kterým mu podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) nebyl udělen azyl a současně bylo rozhodnuto tak, že se na tohoto cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnosti, kterou se domáhal, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem, omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní

ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřipustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřipustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést,

v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel opírá kasační stížnost o důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti především poukázal na nesprávný postup krajského soudu, který odůvodnil zamítavý výrok o jeho žalobě tím, že v průběhu řízení nesdělil žádné skutečnosti, z nichž by vyplývaly důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. V rozporu se zákonem však nepřihlédl k tomu, že zprávy, z nichž vyvozuje nedůvodnost jeho obav z ohrožování na životě a z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, nevyjadřují přesně skutečný stav, jaký panuje v Tunisku. Z tohoto důvodu se domnívá, že v jeho případě byly splněny zákonné podmínky pro udělení azylu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že uvedené námitky jsou zcela obecné a není z nich patrné, v jakém směru a jakých konkrétních pochybení se měl krajský soud dopustit, resp. v čem spočívá nepřesnost zpráv o situaci v Tunisku, z nichž krajský soud vycházel, a jaké důkazy takovému tvrzení svědčí. Takto formulované výhrady jsou v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, která byla zaujata v souvislosti s konkretizací stížních námitek. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, www.nssoud.cz, zaujal názor, že „není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil“. Obdobně se vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném pod č. 312/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kde uvedl, že „pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „necht' si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatelka v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí“. Nelze ani přehlédnout, že Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2001 v Tunisku, vydaná Ministerstvem zahraničí USA dne 4. 3. 2002, Informace ČTK o Tunisku ze dne 12. 6. 2002, Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 12. 2. 2003 o Tunisku, které jsou relevantní pro posouzení situace v zemi původu v rozhodné době, ale i Zpráva Ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. 9. 2000, jsou standardními důkazy, dostatečně podrobnými, a není důvod obecně pochybovat o jejich věrohodnosti. Ostatně stěžovatel měl možnost seznámit se s obsahem těchto písemností, vyjádřit se k nim či ke způsobu jejich obstarání, popřípadě navrhnout i jejich doplnění, ale výslovně tak neučinil (viz protokol o pohovoru ze dne 18. 3. 2003).

Stěžovatel rovněž namítal, že splňuje zákonné podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Krajský soud však převzal nepodloženou argumentaci správního orgánu, který nezjistil, na základě osobní situace, důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení tohoto azylu, ačkoliv rozhodnutí správního orgánu není v tomto směru ani řádně odůvodněno. Ministerstvo ani krajský soud nevzaly zřetel na to, že se stěžovatel v České republice oženil s občankou této republiky a má s ní dítě, o které se chce starat. V důsledku jeho odchodu do Tuniska by se rodina dostala do kritické situace, neboť si neumí představit adaptaci manželky a dítěte v zemi původu.

Judikatura Nejvyššího správního soudu, ale i Ústavního soudu dává ve vztahu k této stížní námitce dostatečnou odpověď.

Ústavní soud se vyslovil k problematice humanitárního azylu např. v usnesení ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, v němž uvedl, že „na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), není právní nárok a správní uvážení ohledně posouzení případu hodného zvláštního zřetele se z přezkumné činnosti Ústavního soudu vymyká“.

Nejvyšší správní soud pak v celé řadě svých rozhodnutí uvedl další aspekty posuzování zákonných podmínek pro udělení humanitárního azylu a možností přezkumné činnosti správních soudů. Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval (např. rozsudek ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. 7 Azs 81/2006, www.nssoud.cz), že „Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování“. Nejvyšší správní soud také v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, www.nssoud.cz, uvedl, že „azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95)“. Nejvyšší správní soud též v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 --55, www.nssoud.cz zdůraznil, že „smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“. Posléze nelze nezmínit ani rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, uveřejněný pod č. 375/2004 Sbírkou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle něhož „ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení“.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku v souladu s uvedenou judikaturou vyhodnotil zákonné podmínky pro udělení humanitárního azylu a neshledal v tomto směru pochybení správního orgánu. Na závěrech krajského soudu nemůže nic změnit ani námitka stěžovatele, že správní orgán ani krajský soud nevezaly zřetel na to, že se v České republice oženil s občankou této republiky a má zde dítě, o které se chce starat. Nejvyšší správní soud již také zaujal stanovisko k této problematice v rozsudku ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55, který byl uveřejněn pod č. 28/2003 Sbírkou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle něhož „I. Manželství s občanem České republiky pojmově vylučuje udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, neboť občan České republiky nemůže být v České republice azyl udělen. Trvalý pobyt cizince, který uzavřel manželství s občanem České republiky, je upraven v § 65 odst. 1 písm. a) bod 1. zákona o pobytu cizinců. II. Manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu“.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost stěžovatele proti napadenému rozsudku nepřijatelnou, a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměna advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle obsahu spisu ustanovený advokát dne 26. 11. 2007 vypracoval doplnění kasační stížnosti a za tohoto stavu činí jeho odměna částku 2400 Kč, tj. jeden úkon právní služby za 2100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky, kterým je podání ve věci samé a náhrada hotových výdajů 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Jiné úkony právní služby nebyly doloženy.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2008

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu